

Notáhta / Notat

BEAIVI / DATO:
04.09.2023

DIEĐUT DOARJJAORTNEGIID BIRRA SÁMI VISTTIIDE

Sámedikkis leat guokte doarjjaortnega, nubbi lea ráfáiduhthtojuvvon visttiid ja kulturbirrasiid váste, ja nubbi gáhttenárvosaš visttiid ja kulturbirrasiid váste.

Ráfáiduhthtojuvvon visti

Ráfáiduhthtin lea garraseamos suodjalanvuohki. Dát visttiid leat ráfáiduhthtojuvvon kulturmuitolága bokte. Ráfáiduhthtin mearkkaša ahte duohtadeami/rievdadeami galget eiseválddit dohkkehit.

Suodjaluvvon visti / Gáhttenárvosaš visti

Gáhttenárvosaš visti lea visti maid kulturhistorjjálaččat leat árvvoštallan ja mii lea identifiserejuvvon gáhttenárvosažžan.

Dábálaččat leat suohkanat mat sihkarastet dakkár kulturmuituid suodjaleami plána- ja huksenlága vehkiin ja kulturbirasplánaid vuođul. Eanas gáhttenárvosaš visttiid eai leat formálalaččat suodjaluvvon. Dattetge áimmahuššojuvvojit ollu visttiid, danne go eaiggádat ja geavaheaddjit atnet daid mávssolažžan.

1. Ráfáiduhthtojuvvon visttiid

Ráfáiduhthtojuvvon sámi kulturmuituid ja kulturbirrasiid priváhta eaiggádat sáhttet ohcat. Almmolaččat eaiggáduvvon dahje ruhtaduvvon organisašuvnnat ja doaimmat eai sáhte oažžut doarjaga dán poasttas.

Masa sáhtát ohcat doarjaga?

Doarjaga sáhtát ohcat divvumii ja mátasdoallandoaimmaide. Doarjja galgá gokčat liigegoluid, ollásit dahje oasi dain, mat čuvvot antikváralaš čađaheami gáibádusa sihkarastima, divodeami, mátasdoallama ja dikšuma olis. Doarjaga juolludeami olis leat dehálaš fáktorat árbevirolaš ávdnasiid, teknikaid ja giehtadujiid geavaheapmi ja oahpahus máhttohuksema váste.

Váldonjuolggadus lea ahte doarjja ii galgga leat eambo go 50 % dihto

doaimma ollislaš goluin. Eambbo dieđuid eavttuid birra gávdná dáppe:
<https://www.riksantikvaren.no/veileder/post-71-freda-kulturminne-i-privat-eige>.

Sámediggi ávžžuha eaiggádiid vuos ohcat doarjjaruđa ráhkkanahhti dokumenterenbargui doaibmajuid olis, namalassii divvunplánii. Plánas galgá oidnot vistti historjá, dillečilgehus vrd. NS 16096, dárbbaslaš doaibmajuid árvvoštallan ja doaibmajuid gollomeroštallan. Dán plána galgá ráhkadit duojár geas lea relevánta gelbbolašvuohta. Sámediggi sáhtá dákkár plánaid ráhkadeami doarjut ollislaččat ruđalaččat.

Movt ozat?

Doarjjaohcama sáddet Riikaantikvára ohcanportálas <https://digisak.ra.no>.

Jus háliidat oaidnit rávvagiid ja dieđuid ohcama birra, geahča https://dokumentasjon.ra.no/digisak_bruerveiledning.

Ohcanáigemearri

Boahtte ohcanáigemearri lea **skábmamánu 1. b. 2023**.
Ohcamiid sáhtá sáddet golggotmánu 1. b. 2023 rájes.

2. Gáhttenárvosaš visttit

Dát doarjja vuoruhuvvo sidjiide geat eaiggáduššet gáhttenárvosaš visttiid mat leat erenoamáš dehálaččat sámi báikegottiide.

Masa sáhtát ohcat doarjaga?

Doarjaga sáhtát ohcat divvumii ja mátasdoallandoaimmaide. Doarjja galgá gokčat liigegoluid, ollásit dahje oasi dain, mat čuvvot antikváralaš čađaheami gáibádusa sihkkarastima, divodeami, mátasdoallama ja dikšuma olis. Maiddái dás sáhtá ohcat doarjaga divvunplánaid ráhkadeapmái.

Movt ozat?

Doarjjaohcama sáddet ohcanportálas <https://doarjja.samediqqi.no>.

Ohcanáigemearri

Boahtte ohcanáigemearri lea guovvamánu **15. b. 2024**.
Ohcama sáhtá sáddet ođđajagimánu 15. b. 2024 rájes.

Eará doarjjaortnegat gáhttenárvosaš sámi visttiid váste

Kulturminnefondet	https://kulturminnefondet.no
Stiftelsen UNI	https://www.stiftelsen-uni.no
Bygg og bevar	https://www.byggogbevar.no/pusse-opp/tilskudd
Norsk kulturarv	https://kulturarv.no/ta-et-tak

Dasa lassin sáhttet suohkaniin ja fylkasuohkaniin leat sierra doarjjaortnegat.

Dárbbášat go veahki dahje bagadallama doarjaga ohcamii?

Sámediggi dat juolluda goappašat doarjagiid. Váldde oktavuoda Sámedikkiin jus háliidat eambo dieđuid, dahje veahki ja bagadallama ohcamii.

Kjartan Gran

Seniorráđđeaddi

E-poasta: Kjartan.Gran@samediggi.no

Telefovdna: 78 48 42 84

Mobiila: 90 69 19 62

Mia De Coninck

Seniorráđđeaddi

E-poasta:

Mia.de.Coninck@samediggi.no

Telefovdna: 78 47 40 39

Mobiila: 47 78 79 13

Lars Børge Myklevold

Seniorráđđeaddi

E-poasta:

Lars.Borge.Myklevold@samediggi.no

Telefovdna: 78 48 42 73

Mobiila: 91 80 29 60

Elin Rose Myrvoll

Juogushoavda

E-poasta:

Elin.Rose.Myrvoll@samediggi.no

Telefovdna: 78 47 40 20

Andreas Kirchhefer

Seniorráđđeaddi

E-poasta:

Andreas.Kirchhefer@samediggi.no

Telefovdna: 78 47 40 88

Mobiila: 99 08 45 11

RÁVVAGAT JA BAGADUSAT SÁMI VISTTIID DIVODEAMI BIRRA

Sámediggi

Čilgehus automáhtalaččat ráfáidahttojuvvon sámi visttiid birra:

<https://www.yumpu.com/no/document/read/62531094/orientering-freda-bygninger-no-13032019>

Bagadus dilleárvoštallamii ja divvunplána 22-02-19

Bagadus goziheapmái ja mátasdoallanplána - 22-02-19

Riikaantikvára

<https://www.riksantikvaren.no/veileder/bygninger-og-anlegg-samling-av-informasjonsark>:

3.0.1 Kjenn ditt hus: Laftehus

3.2.1 Trevirke: Materialkvalitet, sortering og tradisjon

3.4.2 Vedlikehold av grunnmurer

3.5.1 Vedlikehold av torvtak

3.6.1 Vedlikehold av tømmervegger

3.6.2 Vedlikehold av panel

3.8.1 Vedlikehold av vinduer

3.9.4 Utvendig maling: Linoljemaling – egenskaper og bruk

3.9.10 Overflatebehandling: Ubehandlet trevirke utvendig

3.15.2 Klimaendringer og bevaringsverdige bygninger

Veileder: Råd om energisparing i gamle hus

Bygg og bevar (<https://www.byggogbevar.no>)

Sprossa (<http://www.sprossa.no/mine-bA-ker>)

Gamle Hus, Vern og Virke, Bakerovnen, HUS hjelpen, Vern gjennom Bruk, Hus til BRY.

Fortidsminneforeningen (<https://fortidsminneforeningen.no/publikasjoner>)

Gode råd serien og håndverkshefter inneholder flere relevante tema:

Gode råd om gamle vinduer – Tradisjonell takteking – Overflatebehandling av

trehusets fasader – Trevirke og materialkvalitet – Istandsetting av vinduer –

Om vinduer i eldre hus

Girjijt

Aanensen, Brønne, Drange: Gamle trehus. Historikk, reparasjon og vedlikehold. ISBN139788200053491

Jon Boer Godal: Tekking og kledning med emne frå skog og mark. Frå den eldre materialforståinga. ISBN: 9788232100392

Anders Frøstrup: Rehabilitering. Konstruksjoner i tre. ISBN 82-00-40934-1